

Külföldi hírek, *Lap szemle*

INNEN-ONNAN

Franciaország legmélyebb barlangjai 1993. december 31-i állapot szerint

1. Réseau Jean-Bernard (Haute-Savoie) -1602 m
2. Gouffre Mirolde (Haute-Savoie) -1520 m
3. Réseau de la Pierre-Saint-Martin (Pireneusok) -1342 m
4. Réseau Berger – Fromégère (Isére) -1278 m
5. Gouffre de Bracas de Thurunge (Pireneusok) -1157 m
6. Sytème de la Coumo d'Hyuernedo (Haute-Savoie) -1004 m

Az ország 25 barlangja haladja meg a 25 km-es hosszúságot. Első helyen a Système de la Coumo d'Hyuernedo áll 94 843 m-es hosszával, míg a Réseau de l'Alpe (Isére) a második 60 195 m-rel.

A horvát Speleožin folyóirat szerint Horvátországban 5 barlang haladja meg az 500 m szintkülönbséget, és további 46 mélysége van 200–500 m között. A legmélyebb a Velebit-hegységben található, az 1993 nyarán felfedezett Lukina Jama (-1355 m).

A Bécsi és Alsó-Ausztriai Barlangkutató Szövetség tagjai 1994. április 6-án megtalálták az Ötscher két nagy barlangja, a kutatástörténeti szempontból is nevezetes Geldloch és a közelében nyíló Taubenloch közötti összeköttetést. Ezzel a barlangrendszer -23 800 m-es hosszával, 662 m szintkülönbséggel és 1050 m legnagyobb víz-

szintes kiterjedéssel — Alsó-Ausztria leghosszabb és Ausztria tizedik leghosszabb barlangja lett, melynek új neve: Ötscher-Höhlensystem.

A Trieszt közelében található Grotta dell'Otto néhány fehér kiválását röntgendiffrakciós vizsgálattal huntit-nak $[Mg_3(CO_3)_4]$ és magnezitnek ($MgCO_3$) határozták meg. Ezek a Trieszti Karszton először kimutatott ásványok valószínűleg turbulens vízből váltak ki.

Az olaszországi Bari közelében feltárt új barlang leghátsó részében egy borsókövel finoman bevont teljes emberi csontvázra bukkantak, melynek korát előzetesen 400 ezer évre becsülik. A feltáró kutatócsoport javasolta a barlang felvételét az UNESCO világörökség listára.

A világ egyik legszebb barlangjának, az amerikai Lechuguilla-barlangnak a hossza az 1993-ban végzett felmérések eredményeként meghaladta a 100 km-es hosszúságot. A jelenleg felmért 101 km minden bizonnyal tovább fog növekedni a felmérési munkák folytatásával.

Az üzbegisztáni Buj-Bulok-barlang kutatásába újabban olasz kutatók is bekapcsolódtak, akik a barlangot a világ egyik legnehezebb barlangjának minősítették. Elérték a barlang legmagasabb pontját (+257 m), s ezzel a barlang teljes mélysége 1415 m. A mélybeli továbbjutást egyelőre szifonok akadá-

lyozzák, de elméletileg még 300–400 m szintkülönbség is feltárható.

A „Die Höhle”, a „Höhlenkundliche Mitteilungen” (Wien), és a „Mitteilungen d. V. d. H. K.” (München) nyomán H. T.

Schio (Veneto) városának közelében olasz barlangászok felfedezték a Föld eddigi ismert barlang belsejéből nyíló aknáját. Az *Abisso di Monte Novegno* szinte jelentéktelen bejáratát követően egy 50 és egy 8 méter mély aknán leereszkedve egy kis meandert értek el. Ez azonnal a hatalmas 430 méter mély akna tetejére vezetett, melynek alja a barlang jelenlegi végpontja (-499 m).

INTERNATIONAL CAVER 1993. 8.

Folytatódott a *Lechugilla*-barlang feltárása: Ez év augusztusában a LEARN expedíció újabb 1500 méter járatot térképezett fel, s így a barlangrendszer hosszúsága elérte a 106 km hosszúságot.

INTERNATIONAL CAVER 1993. 8.

További újabb szakaszokat tártak fel olasz barlangkutatók a *Monte Canin* szlovén oldalán található karszterület egyik már ismert mély barlangjában a *Ceki II*-ben. A barlang végpontja immáron 1370 méterrel mélyebben fekszik, mint a bejárat, s így Szlovéniában a mélységi ranglistán első, világviszonylatban pedig a hetedik helyet foglalja el. Az új részek egy szakasza csak csónak segítségével járható be.

PROGRESSIONE 1993. 28.

1993 nyarán a Dinári-karszton a *Velebit*-hegységben horvát kutatók egy új nagymélységű barlangot az 1355 m mély *Lukina Jama*-t fedezték fel. Az 59 fő részvételével rendezett tábor 7 nap alatt tárta fel a barlang teljes mélységét, majd a barlang kiszerezése mindössze 4 napig tartott. A bejárat 1436 m tszf. magasságban nyílik, 35–40 perces gyaloglással közelíthető meg *Lomska duliba* felől. A bejárat akna 5×20 m átmérőjű, -300 méterig a falak jéggel borítottak. A legnagyobb egybefüggő akna 328 m mély, de ha az ennek alján található párkánytól eltekintünk, akkor egy 540 méteres vertikális lépcső vezet be a barlangot. Az első bivak -748 m-n van, míg a második -958 m mélyen egy nagy teremben. A barlang végpontját egy szifon jelenti.

SPELUNCA 1993. 51.

A Morva-karszt *Hranicka* nevű termálvizeiről nevezetes üdülőtelep közelében található hévforrásban végzett kutatásokat egy háromfős francia expedíció. A 17–18 °C hőmérsékletű vízben 130 m mélységig tudtak lemerülni a *Hranicka Priepast* teljesen víz alatt lévő barlangjában, ahol a további folytatás megismerésének a rendelkezésre álló felszerelések lehetőségei szabtak határt.

REGARDS 1993. 12.

A BCRA 1992. éve *China Cave Projekt*-je a *Xingven* (Sichuan, Kína) környéki karsztvidéket tanulmányozta. Több, mint 26 km barlangjáratot térképeztek fel, köztük néhány rendkívüli méretű fosszilis járatot, ahol még jelentős esélyek vannak további feltárásokra. A leghosszabb megismert újonnan megismert a *Tiencuan Dong* (Kék Ég forrásbarlang) 8100 m hosszú és 208 méter mély. A legtöbb üreg az enyhén dőlő mészkő réteglapjai mentén fejlődött ki és a hatalmas méretű járatok képződésében a mészkő felett helyenként megtalálható nemkarsztos kőzetekből származó kénsv is szerepet játszott. A területen található a Föld harmadik legnagyobb dolinája a *Xiaoyanwan*, amely 210 méter mély és 650×450 méteres legnagyobb átmérővel rendelkezik, mintegy 36 millió m³-es térfogattal. Ez azonban még mindig csak fele akkora, mint a *Sarawak* Nemzeti Park területén található *Garden of Eden* (Édenkert), amely hasonló mélysége mellett 1200×800 méteres átmérővel rendelkezik és ezzel továbbra is legnagyobb a maga műfajában.

CAVE SCIENCE 1993. 3.

Számos kisebb üreg mellett egy 305 m mély és 1362 méter hosszú barlangot fedeztek fel a bristolí egyetem barlangkutatói az ausztriai *Totesgebirge*-ben. a hegység ÉNy-i részében a *Wildensee* közelében 2300 méter tengerszintfeletti magasságban nyíló *Organhöhle* feltárása még 1990-ben kezdődött, s még közel sem tekinthető befejezettnek.

Proc. Univ. of Bristol Spel. Soc. 1993.

Újabb hatalmas barlangrendszert tártak fel santanderi barlangkutatók az Asón környéki karszterületen. A régóta ismert *Cueto-Coventosa* és *Garma*

Ciega-Cellagua rendszer mellett is óriásinak mondható a *Torca del Canto encaramado* barlangja. A jelenleg 9 km hosszú 400 méter mély barlang hatalmas termékkel (pl. *Salón del Haya* — 4000 m²) örvendeztette meg felfedezőit, s jellemző módon a fő járat szélessége is helyenként meghaladja a 100 métert.

INTERNATIONAL CAVER 1993. 8.

A Világ Kiemelten Védett Geológiai Feltárásainak listájára került a *Cupp-Coutum* barlangrendszer (Türkménia, Közép-Ázsia). A volt Szovjetunió területének leghosszabb mészkőben képződött barlangját elsősorban a benne található egyedülállóan gazdag és változatos formában előforduló hévizes ásványkiválások (sauconite, hidromagnezit, fluorit, fémszulfidok stb.) miatt javasolta az UNESCO Világörökség Bizottságának munkacsoportja a listára való felkerülésre.

Proc. Univ. of Bristol Spel. Soc. 1992.

A 129 méter mély *L'Avenc d'en Patrona* felfedezésével már 22-re nőtt a 100 méternél mélyebb barlangok száma *Mallorca* szigetén. A *Formentor*-félszigeten megbújó zomboly legnagyobb aknája 41 méter mélységű.

ENDINS 1993. 19.

Kanada leghosszabb barlangjai:

1. Castleguard Cave	20122 m
2. Yorkshire Pot	12160 m
3. Thanksgiving Cave	7939 m

A legmélyebb barlang: Arctomys Cave 536 m (-523, +13).

REGARDS 1993. 13.

Újabb mély barlangot fedeztek fel az oxfordi barlangászok (OUCC) a hagyományosan a *Picos de Europa* (Asztúria É-Spanyolország) nyugati fennsíkján rendezett kutatótáborukban. Az 1850 méter magasságban nyíló jelenleg 811 méter mély és 9215 méter hosszú *Pozu Jultayu* fő látványossága a -700 m-es szint alatt található 50 métert is meghaladó hatalmas terembe zuhanó vízesés, amelyet mérete és hangja alapján egyszerűen a Csak Félelmetes névvel illettek. A barlang végpontján hatalmas omlás akadályozza a továbbjutást.

CAVES AND CAVING 1993. 60.

Összeállította: Nyerges Miklós